

УДК 811.163.42'367'373:81'253:[061.1EU
811.162.1'367'373:81'253:[061.1EU
[811.163.42'244+811.162.1'244]:061.1EU:81'27
<https://doi.org/10.18485/novorecje.2024.6.10.10>

*Magdalena Baer**
(Sveučilište Adam Mickjevič, Poznanj)

EUROLEKT I SLUŽBENI JEZICI EUROPSKE UNIJE NA PRIMJERU HRVATSKOG I POLJSKOG JEZIKA**

Новоречје, 2024, бр. 10.

Eurolekt je funkcionalni stil europskih jezika koji su službeni jezici Europske unije, a koji se koristi u komunikaciji unutar ove međunarodne organizacije te za kontakte između njezinih institucija i građana. Eurolekt se smatra paneuropskim stilom koji uglavnom koriste prevoditelji za komunikaciju. Karakteristične značajke eurolekta su: specijalizirani EU vokabular, pojednostavljena sintaksa koja proizlazi iz hibridnosti teksta i bezličnosti izraza.

Cilj je članka predstaviti eurolekt u komparativnoj hrvatsko-poljskoj perspektivi u odnosu na druge službene jezike Europske unije, ukazati na karakteristične značajke i odnos korisnika nacionalnih jezika prema uporabi ovog funkcionalnog stila, jer eurolekt se s jedne strane može smatrati međujezičnim kodom sa zajedničkim leksikom i djelomično zajedničkom sintaksom, ali s druge strane on je siromašnija verzija službenih jezika, osobito ako se o njima raspravlja u kontekstu jezika ili pravnog stila pojedinih nacionalnih jezika.

Ključne riječi: Eurolekt, Europska unija, službeni jezici Europske unije, hrvatski, poljski.

Europska unija međudržavna je politička i gospodarska cjelina osnovana u Europi 1992. godine temeljem Sporazuma iz Maastrichta. Međutim, geneza gospodarske suradnje europskih zemalja puno je duža i seže u vrijeme obnove kontinenta nakon Drugog svjetskog rata. Europska zajednica za ugljen i čelik, a zatim izravna preteča Europske unije - Europska ekonomska zajednica imale su za cilj zaštititi europsko gospodarstvo i pomoći mu da bude konkurentno na svjetskim tržištima. Ideja Europske unije, koja se osim ekonomski sada ostvaruje i politički, iako iznutra prilično podijeljena ideološki, gradi svoju veličinu kao jedan od najvećih igrača u svjetskoj ekonomiji.

* magdalena.baer@amu.edu.pl, ORCID: 0000-0003-2423-2087.

** Tekst je nastao u sklopu projekta Minijatura 7 Nacionalnog znanstvenog centra pod naslovom *Pravni stil u hrvatskom standardnom jeziku* br. 2023/07/X/HS2/01012.

Ova veličina ne bi bila moguća bez jezičnog slaganja. Pravilna komunikacija temelj je uspjeha realiziranih projekata, posebice međunarodnih, a takvim se može smatrati postojanje i upravljanje Europskom unijom. Sustav komunikacije unutar ove organizacije godinama razvijan temelji se na jezičnoj ravnopravnosti i toleranciji. Iskustvo Vijeća Europe u jezičnim pitanjima učinilo je Europsku uniju organizacijom koja brine o jezicima koji se koriste na njezinom teritoriju, posebno o onim malim jezicima koji nestaju. U sklopu aktivnosti Vijeća Europe 1992. godine potpisana je konvencija pod nazivom *Povelja o regionalnim i manjinskim jezicima*. Osim jezične politike zaštite jezika koji nestaju, Europska unija ima jezičnu politiku i prema službenim jezicima država članica ove organizacije. Ova politika pokriva komunikaciju unutar institucija EU (Europski parlament, Europska komisija, Sud EU, itd.), između vlada država Europske unije, ali i same organizacije i njenih stanovnika.

Ova komunikacija između Europske unije i njezinih stanovnika ključna je u organiziranju jezične politike. Kao što je već spomenuto, komunikacija se temelji na toleranciji i jednakosti, zbog čega je toliko važno sve službene jezike država članica tretirati kao punopravne. Višejezičnost Europske unije otežava komunikaciju i često se odvija preko prevoditelja, jer je izravan kontakt na toliko jezika nemoguć. Zbog specifičnih komunikacijskih tema koje se poduzimaju unutar EU stvorena je posebna jezična varijanta koja je svojevrsna međujezična tvorevina jer funkcionira u gotovo svim jezicima država članica. Glavni objedinjujući element ovdje je leksikon koji je usmjeren na pravne, ekonomske i socijalne teme, odnosno one kojima se uglavnom bavi Europska unija, stvarajući platformu za višejezični internacionalni sporazum.

Riječ je o eurolektu, odnosno novom paneuropskom funkcionalnom stilu jezika koji se koristi u EU kontekstu i rezultat je komunikacije koja se odvija kroz i između prevoditelja (Biel, Kuźbiał, Wasilewska, 2018, 159). Može se reći da u Europskoj uniji postoje 24 eurolekta, jer je svaki službeni jezik ove međudržavne organizacije unutar svoje strukture stvorio funkcionalni stil specifičan za ovu suradnju. U različitim jezicima eurolekt se različito naziva i definira, npr.: *eurojargon*, *eurospeak*, *euro-rethoric*, *eurol anguage*, *eurolegalese*, *euese*, *eurofog* itd. ili, kao u Hrvatskoj, između ostalog: *višejezični funkcionalni stil Europske unije*.

Cilj je ovoga članka prikazati eurolekt kao nadjezični jezični fenomen koji djeluje u Europskoj uniji. Hrvatski i poljski jezik ovdje su referentne točke istraživanja i na njihovoj će se osnovi predstaviti tipične značajke eurolekta, kao i odnos društava u EU prema funkcioniranju i uporabi ovih funkcionalnih stilova nacionalnih jezika. Predstavljanjem hrvatskog eurožargona i poljskog eurolekta također se želi pokazati da vanjski čimbenici koji oblikuju jezično ponašanje imaju veliki utjecaj na jezik kojim se korisnici služe, a često sami korisnici nemaju nikakav utjecaj na izbor komunikacijskog oblika, osobito u slučaju

komunikacije između građana i institucija. Članak je teorijskog i preglednog karaktera i opisuje eurolekt kao jezični, društveni i kulturni fenomen iz komparativne hrvatsko-poljske perspektive.

Pojam eurolekt prvi put se pojavio u studiji Rogera Goffina 1990. godine (Goffin, 1990, 18) i temelji se na povezivanju sa sociolektom, tj. jezikom određene društvene skupine, koji se odlikuje specifičnom leksikom, što ga čini prilično hermetičnim, razumljivim samo svojim članovima. Međutim, problem eurolekt je složeniji jer nadilazi određenu društvenu skupinu ljudi u kojoj je shvaćen, odnosno izvan skupine ljudi koji surađuju s Europskom unijom. Činjenica je da EU regulira različite aspekte života svojih građana i često jezik kojim se služe zaposlenici njenih institucija zadire u strukture nacionalnih jezika i živote njihovih korisnika, što znači da običan stanovnik EU često ima problema s razumijevanjem određene poruke EU. U tom smislu pojam eurolekt može malo zavarati jer se odnosi na širu skupinu ljudi, primjerice u obliku raznih obrazaca i dokumenata koji prate projekte financirane od Europske unije, a namijenjeni su građanima, često onima koji su manje obrazovani ili manje kvalificirani, kako bi unaprijedili svoje kompetencije i vještine. Stoga su ponekad ti tekstovi ljudima nerazumljivi i često se tretiraju kao napisani umjetnim jezikom. Problem u recepciji EU tekstova javlja se i kod obrazovanih ljudi koji nisu stručnjaci, npr. pravnici, jer intenzitet terminologije čini tekstove hermetičnim i teško prihvatljivim. Kako bi riješila ovaj problem, Europska unija razmatra mogućnost uvođenja norme *ISO 24495-1:2023 Plain language — Part 1: Governing principles and guidelines* o korištenju jednostavnog jezika u pravnim tekstovima, koju je razvila Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO), norma je osnovana 23. lipnja 2023. (ISO: online). Standard sadrži smjernice i prijedloge za primjenu pravila koja pojednostavljuju poruke, za što se Europska unija priprema i polako uvodi pojednostavljene tekstove poruka na informativnim portalima za građane.

Ostali izrazi za eurolekt, poput eurožargona, ne smatraju se prikladnima, barem u poljskoj znanstvenoj literaturi, jer sam pojam žargona često izaziva negativne asocijacije, a sam eurolekt je po svojoj prirodi neutralan i nije pejorativan, iako može izazvati negativne osjećaje kod ljudi koji ga koriste, jer je zbog svoje formalizirane prirode, neprirodno pojednostavljenih sintaktičkih konstrukcija, mnoštva pojmova i neologizama koji su često klišeji iz drugih jezika i doživljavaju se kao umjetne jezične tvorevine, većini korisnika nacionalnih jezika EU ponekad nerazumljiv i teško prihvatljiv. U Poljskoj i Hrvatskoj nesklopnost korištenju tekstova Europske unije često je posljedica neznanja i nedostatka kompetancija za određeno prikladno čitanje, no to se mijenja zahvaljujući raznim projektima koje provode lingvisti i entuzijasti, ljudi uključeni u ideju zajedničke Europe. U Poljskoj bio je to projekt pod nazivom *Poljski eurolekt* tima koji je vodila Łucja Biel sa Sveučilišta u Varšavi, proveden 2016.–2018.

(LaCH, online). Ovo je znanstveni projekt čiji je cilj definirati što je eurolekt, kakve su njegove glavne karakteristike i kome služi. U sklopu projektnih aktivnosti izrađen je niz teorijskih lingvističkih publikacija. Nažalost, u Poljskoj projekt vjerojatno neće pridonijeti približavanju jezika tekstova EU običnim poljskim korisnicima, jer je previše znanstvene prirode. U Hrvatskoj je to projekt udruge Europski dom Zagreb pod nazivom *Eurožargon* koji uključuje pripremu i elektroničko izdavanje hrvatskog rječnika eurožargona koji će Hrvate upoznati s najvažnijim pojmovima u ovoj jezičnoj varijanti. Djelovanje udruge stoga je utilitarnog karaktera i društveno angažirano (europe.hr: online).

U hrvatskom nazivlju erolekt se češće naziva *eurožargon* ili *višejezični funkcionalni stil Europske unije* (Miloš, 2023, 6). Postoje razlike između jezika prava Europske unije (ovdje bi se mogao povezati s poljskim eurolektom) i hrvatskog jezika kao službenog pravnog jezika koji djeluje u Hrvatskoj. Razlike se uvode namjerno kako se ne bi miješali različiti pravni poreci (Šipoš; Miloš, 2021, 9). Najvidljiviji utjecaj na službeni hrvatski jezik i jezik hrvatskih pravnih akata je utjecaj međunarodnog leksika EU. Zbog te se leksike u Hrvatskoj višejezični europski stil smatra transnacionalnim jezikom (Šipoš; Miloš, 2021, 8). Rad na određenom pravnom aktu EU odvija se paralelno na mnogim jezicima i stručnjaci iz svih zemalja Europske unije mogu utjecati na konačni oblik takvog dokumenta, ako određeni dokument to zahtijeva, zbog toga može se i govoriti o nadnacionalnoj naravi jezika pravnih akata EU.

Stupanj prihvaćenosti eurolekta u državnom jezičnom sustavu, posebno u odnosu na pravni jezik, razlikuje se od zemlje do zemlje, a njegov utjecaj na materinji pravni jezik nije isti u svim zemljama. Podložnost domaćih sustava prihvaćanju eurolekta i njegov utjecaj na materinski jezik djelomično ovisi o tome koliko dugo određeni jezik postoji u strukturama Europske unije i koji mehanizmi upravljaju usvajanjem novih jezičnih oblika, posuđenica ili sintaktičkih struktura unutar tog jezika. Problem utjecaja eurolekta na pojedine jezike vidljiv je i u jeziku koji opisuje zemaljsko pravo, jer fraze koje se pojavljuju u dokumentima EU slobodno prelaze u zemaljske pravne tekstove. Često je to rezultat uvođenja pravnih rješenja EU u zemaljski pravni sustav, što je jezično vidljivo kroz uvođenje terminologije. Poljski jezik u strukturama Europske unije postoji duže nego hrvatski. Stupanj prilagodbe korisnika poljskog jezika na eurolekt još uvijek nije visok, što je posljedica niskog znanja stranih jezika u poljskom društvu i prilično hermetičnog pristupa usvajanju stranih jezičnih oblika. Slično je i u Hrvatskoj, premda treba uzeti u obzir i dodatni problem koji proizlazi iz dotadašnjeg hrvatskog rada na nazivlju, pa tako i traženja odgovarajućih semantičkih ekvivalenata koji definiraju pojedine pojave i pojmove, jer oni često nisu ranije postojali u hrvatskom jeziku.

Semantička odrednica eurolekta je njegov leksički opseg koji uključuje lekseme, uglavnom nazivlje, terminologiju ili uobičajene lekseme vezane uz

predmet kojim se najčešće bavi Europska unija, koji su često uključeni u stil ili pravni jezik pojedinih službenih jezika EU. Sintaktičke odrednice eurolekta su duge rečenice, duže nego u tekstovima zemaljskog prava (Kwiek, 2013, 179), bezlični oblici, koji ovaj jezik čine formalnijim i službenijim, iako ima slučajeva da se eurolekt smatra manje službenim i manje urednim (uređenim) stilom unutar materinskog jezika. Ovo je primjer poljskog jezika, gdje se ukazuje na sintaktičke ili leksičke pogreške nastale prijevodom i pojavu jezičnih klišeja, što ističe nedostatak koherentnosti teksta i njegovu nekorektnost. Često tekst dokumenta EU prolazi kroz brojne prijevode od samog početka svojeg nastanka, zbog čega su jezične pogreške neizbježne. Jezični klišeji, odnosno fosilizacija, kao još jedna odrednica eurolekta, prisutni su u svim njegovim jezičnim inačicama, a javljaju se zbog procesa stvaranja pravnih tekstova EU i uporabe englesko-francuskih jezičnih hibrida (Kwiek, 2013, 179), jer ova dva jezika se najčešće koriste kao radni jezici u institucijama EU. Nedostatak prijevodnih ekvivalenata u pogledu izraza koji se koriste u pravu EU-a i neologizama EU-a uzrokuje čestu pojavu jezičnih klišeja u tekstovima EU-a. Glavni razlog za proces prevođenja ovih tekstova je taj što ponekad njihova jezična struktura nije potpuno prirodna jeziku koji predstavljaju.

Kao što je već spomenuto, naznačeno je da je eurolekt u poljskom izdanju ponekad "lošija" implementacija poljskog pravnog jezika, jer sadrži nedostatke i jezične pogreške u obliku, npr. stilskih pogrešaka – red riječi u rečenici je promijenjen pod utjecajem engleske ili francuske sintakse, koja proizlazi iz prijevoda, gramatičkih pogrešaka, osobito u slučaju klišeja, nepravilno korištene interpunkcije. Takav neuređen pristup bilježenju pravnih tekstova može proizročiti pravne probleme, posebice jer sve jezične verzije pravnih akata EU-a imaju jednaka prava i mogu predstavljati osnovu za pravne postupke u institucijama Europske unije i pred Sudom Europske unije. (Kalisz, 2010, 350).

Još jedna odrednica eurolekta također je vezana uz leksik, a to je opetovana uporaba kratica i akronima. Često akronime ili kratice nisu proširene ili se koriste samo jednom u cijelom dokumentu, što znači da korisnik ne razumije na koju se instituciju ili djelatnost navedena kratica ili akronim odnosi. U eurolektu se akronimi ne odnose samo na ustanove, već na pojedine djelatnosti koje te ustanove poduzimaju, jer također djelatnosti imaju svoje nazive, a radi bržeg komuniciranja za njih se stvaraju akronimi koji se s vremenom pretvaraju u gotovo samostalne lekseme sa svojom vlastitom gramatikom i sintaktičkim funkcijama kao samostalne riječi. Događa se da nemaju koherentno značenje u određenom jeziku i da nisu povezani s već postojećim leksemima, zbog čega zvuče umjetno. Uglavnom su akronimi proizvod engleske verzije naziva određene djelatnosti, a onda se u tekstu na poljskom ili hrvatskom jeziku njihova stranost još jače osjeti.

U tekstovima koji predstavljaju eurolekt također ima mnogo složenica sa sastavnicom euro- ili drugih formanata ili afiksoida stranog podrijetla, stvarajući leksičke hibride koji se dijelom sastoje od riječi ili formanata stranog podrijetla i domaćih tvorbenih osnova ili formanata. Cilj stvaranja hibrida je prenošenje sadržaja pomoću jednog (složenog) leksema, koji bi bez ovog neologizma morao biti iskazan višerječnom strukturom, a često i rečenicom (Kłoczyńska, 2016, 133). U poljskom eurolektu mogu se pronaći sljedeći leksički hibridi: *antyampingowy*, *offsetowy*, *eurobirokracia*, *eurocentryzm* itd. Fenomen leksičke hibridnosti nije nešto novo, budući da desetljećima u našim jezicima postoje oblici koji su tvorbeni hibridi, i to ne samo s engleskim komponentama, već uglavnom iz klasičnih jezika (Kłoczyńska, 2017, 132), npr. u poljskom postoje engleski leksički hibridi: *barmanka*, *farmerka*, *gangsterski* ili s drugim jezicima: *autoagresja*, *televizja*, *jaryzacja*, *ultradźwięk* itd. Pri gradnji ove vrste leksika, međutim, potrebno je obratiti pozornost na to u kojoj se mjeri te oblike treba tretirati kao zavičajne, a u kojoj kao posuđenice, jer zbog svoje neobične tvorbene strukture, izbjegavaju tipove domaće deklinacije ili konjugacije. Hrvatski je jezik također podložan hibridizaciji u procesu internacionalizacije (Horvat; Štebih Golub, 2010, 2), koji se ubrzao nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Leksički hibridi u hrvatskom se, kao i u poljskom, shvaćaju kao kombinacija stranih i domaćih jezičnih elemenata, također raznolikih po podrijetlu, koji se oslobađaju svojih genetski sličnih tvorbenih osnova i stupaju u odnos sa stranim jezičnim elementom (Horvat; Štebih Golub, 2010, 2). U hrvatskom eurolektu uočavaju se leksički hibridi, npr. *antifašistički*, *supercilij*, također s formantom euro-: *euroček*, *eurokracija* itd.

Problem jedinice *euro-* pri stvaranju leksičkih hibrida je njezina nepotpuna klasifikacija od strane jezikoslovaca, jer je jedni definiraju kao dio složenica, dok drugi smatraju da je riječ o prefiksoidu, formantu, čestici, skraćenici ili početnom elementu (Kowalik, 2002, 85). Činjenica je, međutim, da je prisutan u svim europskim eurolektima i jedan je od najčešćih oblika bez obzira na to kako je klasificiran. Leksički hibridi nastali uz njezino sudjelovanje definiraju sve što je povezano s Europskom unijom kao međudržavnom cjelinom, u manjoj mjeri taj dio pokriva Europu kao kontinent. Značenje povezano s EU-om vidljivo je i na poljskom i na hrvatskom jeziku.

Jedna od glavnih značajki pravnih tekstova je prisutnost velikog broja analitičkih oblika, odnosno višerječnih struktura koje semantički izražavaju određeni koherentni sadržaj. U pravnim tekstovima najčešće igraju ulogu termina i ponekad su nerazumljivi, što je još više vidljivo u eurolektu, jer te konstrukcije čine EU tekst još hermetičnijim. Jedna vrsta analitičkih oblika su kolokacije, odnosno višerječne konstrukcije s diskontinuiranom strukturom, čije značenje ne proizlazi iz značenja pojedinih sastavnica koje ju čine. Postoji veliki broj kolokacija u pravnim tekstovima EU, neke od njih su tipične samo za funkcionalni

stil pojedinih službenih jezika, ali se mogu pojaviti i u svakom od njih ovisno o funkciji koju obavljaju, npr. pravni su pojmovi. Takve neobične kolokacije tipične za eurolekt uključuju, npr.: pol. *państwo członkowskie, perspektywa finansowa, strefa schengen*, hrv. *zemlja pristupnica, financijska perspektiva, schengenski prostor*.

Gramatički gledano, eurolekt koji stvara pravne tekstove EU-a za svaki jezik ima određene posebne značajke koje proizlaze iz općih jezičnih značajki i se mogu pripisati specifičnom funkcionalnom stilu određenog jezika. U poljskom jeziku postoji proces nominalizacije, tj. povećana upotreba oblika imenica u odnosu na druge vrste riječi - uglavnom upotreba imenskih glagola i povećan broj participa, što nije toliko popularno u drugim tekstnim žanrovima. U hrvatskom jeziku nominalizacija nije toliko česta, a tipičniji su bezlični oblici s povratnom zamjenicom *se*.

Jedna od važnijih značajki eurolekta je pojednostavljenje sintakse teksta, što je povezano s prisutnošću ograničenog repertoara gramatičkih struktura u pravnim tekstovima EU. Pojednostavljenje u određenoj mjeri proizlazi iz upotrebe gramatičkih klišeja iz engleskog jezika, jezika na kojem se stvaraju tekstovi pravnih akata EU, kao radnog jezika Europske unije. Problem neprikladne sintakse za slavenske jezike, poput hrvatskog i poljskog, uočljiv je jer postoji razlika u sintaktičkoj strukturi teksta između tekstova zemaljskog i EU prava. Tekstovi državnih zakona izrađuju se na domaćem jeziku od samog početka, ali problem s uređivanjem pravnog teksta EU je taj, što je većina od njih prijevod, što stvara problem korištenja sintaktičkih struktura koje nisu uvijek točne za određeni jezik. Pojednostavljenje sintakse jedna je od faza internacionalizacije teksta, odnosno njegove pripreme za prijevod i standardizacije kako bi jezične inačice razvijene za potrebe institucija EU bile što konvergentnije (Biel, 2016, 109).

Kao što je već spomenuto, sintaktičko pojednostavljenje koje se pojavljuje u eurolektu rezultat je internacionalizacije EU tekstova, koji su stoga podložni dekulturizaciji. Ovaj postupak je namijenjen za uređivanje teksta u eurolektu na takav način da nema vidljivih nacionalnih obilježja koja bi mogla favorizirati jednu od jezičnih verzija. Poznato je da su tekstovi EU sastavljeni u jednakim verzijama na različitim jezicima i ne može biti govora o favoriziranju bilo kojoj od njih. Dekulturizacija ili kulturna neutralizacija teksta podrazumijeva uklanjanje oblika koji bi mogli dovesti do kulturne identifikacije autora teksta, iako je kod građenja pravnih tekstova Europske unije često teško odrediti autora teksta, jer nekoliko desetaka ljudi iz različitih institucija EU, govornika različitih jezika može raditi na jednom tekstu u isto vrijeme. Internacionalizacija je svojevrsna unifikacija jezičnog koda kako bi tekst zvučao jednako na svakom od 24 jezika Europske unije i ispunjavao zakonske uvjete, jer je pravno obvezujući bez obzira na svoju jezičnu verziju.

Važan element funkcioniranja eurolektu je društveni stav prema ovom stilu funkcionalnom jezika u državama članicama. Zbog svoje hermetičnosti često se ga doživljava negativno i ne uživa on dobar društveni ugled jer sadrži vokabular nerazumljiv prosječnom korisniku jezika. Ne baš povoljan stav društava država članica prema eurolektu proizlazi iz njegovih leksičkih i gramatičkih značajki, koje korisnici službenih jezika Europske unije često doživljavaju kao neprirodne za sustav materinjeg jezika. Građanin EU-a dolazi u kontakt s eurolektom samo u posebnim situacijama kada je korisnik europskih fondova. To je najčešća situacija, no tu je i doticaj s EU dokumentima, a oni se sastavljaju na jeziku koji proizlazi iz potreba Unije, a ne nužno iz potreba građanina, pa otud i negativan stav prema jeziku koji se pojavljuje u dokumentima. Europska unija percipira se kao izrazito birokratizirana cjelina, što kod stanovnika često izaziva negativan stav prema postojećoj dokumentaciji i jeziku na kojem je ona izrađena (Kwiek, 2013, 178).

Eurolekt pozitivno prihvaćaju stručnjaci kojima je on radni alat, odnosno prevoditelji, odvjetnici i političari, jer odražava jezik kojim se služe. U ovoj dimenziji, eurolekt, bez obzira na jezik o kojem se radi, služi tehničkoj funkciji kako bi se stručnjacima omogućila komunikacija i suradnja, npr. u zakonodavstvu (Kwiek, 2013, 179).

Eurolekt je funkcionalni stil jezika, ali zbog svoje specifične funkcije i pojavnosti u raznim europskim jezicima ima interenacionalni i interlingvistički karakter. Eurolekt kao jezična tvorevina nije ujednačen, jer postoji u 24 službenih jezika Europske unije, ali u svim tim jezicima zadržava iste ili slične karakteristike: bezličnost, visoku leksičku specijalizaciju, pojednostavljenost sintakse, itd. U odnosu na službene jezike, s jedne strane, ostaje kao međujezični kod zbog gore navedenih značajki koje ga čine univerzalnim i stavljaju ga iznad nacionalnih jezika, kao što je pravo EU iznad zemaljskog prava. S druge strane, ima ulogu "siromašnijeg rođaka" službenih jezika, jer se može smatrati umjetnom tvorevinom čiju stranost osjećaju korisnici pojedinih nacionalnih jezika, a pokazuje i neka obilježja oštećenosti, npr. pojednostavljena sintaksa, u usporedbi sa službenim jezikom koji prati.

LITERATURA

- Biel, Łucja 2016. Tłumaczenie prawa unijnego a centralne pojęcia przekładoznawstwa. *Między oryginałem a przekładem* 31, s. 107–119.
- Biel, Łucja, Kuźbiał. Dariusz, Wasilewska, Katarzyna 2018. *Zbitiki wielowyrzowe w polskim eurolektie – analiza gatunkowa formułiczności dyskursu administracyjnego. Badanie pilotażowe. u: Wybrane zagadnienia lingwistyki tekstu, analizy dyskursu i komunikacji i komunikacji międzykulturowej – In memoriam*

- Profesor Anny Duszak (1950–2015)*. Red. Urszula Okulska, Urszula Topczewska. Anna Jopek-Bosiacka. Warszawa: Uniwersytet Warszawski, str. 159–300.
- Cockiewicz, Waclaw 2000. *Konstrukcje analityczne w języku polskiej telewizji w latach siedemdziesiątych i dziś*. w: *Język w mediach masowych*. Red. Jerzy Bralczyk, Katarzyna Mosiołek-Kłosińska, Warszawa: Upowszechnienie Nauki – Oświata „UN-O”, str. 143–153.
- Europejski dom Zagreb. (2024). *Eurożargon*. <https://www.europe.hr>. Dostęp: 13.07.2024.
- Goffin, Roger 1990. « L’Europe en neuf langues: champ d’affrontements et ferment d’intégration linguistique ». *Meta* 35/1, str. 13–19.
- Horvat, Marijana, Štebih Golub, Barbara 2010. Posljedice internacionalizacije u hrvatskom jeziku. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 36/1, str. 1–21.
- ISO 2023. *ISO 24495-1:2023 Plain language — Part 1: Governing principles and guidelines* <https://www.iso.org/standard/78907.html>, dostęp: 13.07.2024.
- Kalisz, Anna 2010. *Interpretacja prawa Unii Europejskiej*. u: *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*. Red. Andrzej Wróbel, t. 1, Warszawa: Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., str. 325–371.
- Kłoczyńska, Anna 2017. Poza strukturalizm. Hybrydy leksykalne w świetle gramatyki kognitywnej, *Investigationes Linguisticae*, 34, str. 124–142.
- Kowalik, Katarzyna 2002. Euro i „europeizacja” polskiego słownictwa. *Język Polski*, 82/3, str. 81–86.
- Kwiek, Katarzyna 2013. *Rozumienie tekstów specjalistycznych a kompetencje ogólne na przykładzie francuskiego eurożargonu*. u: *Dydaktyka językowa a kompetencje ogólne*. Red. Joanna Stańczyk, Elżbieta Nowikiewicz. Bydgoszcz: Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Bydgoszczy, str. 177–186.
- LaCH 2018. *Polski eurolekt*. Uniwersytet Warszawski. online: <https://lach.uw.edu.pl/blog/projekty/polski-eurolekt/> dostęp: 13.07.2024.
- Martinet, Andre 1970. *Podstawy lingwistyki funkcjonalnej*. Warszawa: PWN.
- Meillet, Antoine 1958. *Wstęp do językoznawstwa indoeuropejskiego*. Warszawa: PWN.
- Miloš, Irena .2023. Uključiv i isključiv jezik, što je rodno neutralno u administrativnom višejezičnom stilu Europske Unije. *Hrvatski jezik*. 10/1, str. 6–9.
- Šipoš, Sven, Miloš, Irena 2021. Hrvatski jezik kao jezik prava Europske unije: primjer (kiber)sigurnosti s pravne i terminološke strane. *Hrvatski jezik*, 8/2, str. 8–12.

Magdalena Baer

Adam Mickiewicz University, Poznan

EUROLEKT AND THE OFFICIAL LANGUAGES
OF THE EUROPEAN UNION
ON THE EXAMPLE OF CROATIAN AND POLISH

Eurolekt is a functional style of European languages that are the official languages of the European Union, which is used in communication within this interna-

tional organization and for contacts between its institutions and citizens. It is believed that Eurolect is a pan-European style that is mainly used by translators to communicate. The characteristic features of Eurolect are: specialized EU vocabulary, simplified syntax resulting from the hybridity of texts and impersonality of expression.

The aim of the article is to present Eurolect in a comparative Croatian-Polish perspective in relation to other official languages of the European Union, to indicate the characteristic features and the attitude of national language users to using this functional style, because on the one hand Eurolect can be considered an interlingual code with a common lexis and partly common syntax, but on the other hand it is a poorer version of official languages, especially if they are discussed in the context of the language or legal style of a given national language.

Keywords: Eurolekt, European Union, official languages of the European Union, Croatian, Polish